

Ramasetter Róbert

Budape

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977 Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

UJ KELET

ESIOU POLITIKAI NAPILAP

Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lej	
Bukarestben	5-

Ücseszlovákiában

Egy hónapra	ck 35-
Egy szám	1-50

1924 november 12 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 252. szám

5685. Marchesvan 15

Szinekura és fizetésemelés

A korrupció mágája nem mindig az erkölcsi gyengeség, hanem igen sokszor, sőt legtöbb esetben — a nyomor. Mindenestre még a korrupció terkeiben is igen éles megkülönböztetésekre van szükségünk, ha a korrupció természetrajzát hiven akarjuk felvázolni. A korrupció, fenn a társadalom magaslatán, ahol fényűző szenvedélyek kiszolgálójává, zsákmánymesterévé szegődik: bűn, amit még a diákrét zajtalanág, a technikai kivitel eleganciája sem enyhít. Lenn, a mélyben, a kihivatalnoki nyomorúság vizsgáltságában, az apró vámszedők zsarolási hajlamában — már sivar, szomorú, sajnálatraméltó szűbségszerűség a korrupció; mondhatni: az egyéni elégtétel egyik formája, melyet az állami alkalmazott az állammal szemben a közönség bűnén gyakorol. Egyszerű megoldás ez; az állammal szembeni teljes tehetetlenség bosszúja, nem is bosszúja: következménye. Élni csak kell és az állam nem ad tisztviselőnek olyan fizetést, amiből meg lehetne élni. A tisztviselő tehát az élethez való ragaszkodás jogával ott vesz, ahol tud.

Sajnos: ez az igazolás a tisztviselői korrupciónak csaknem megdöbbentően reális és észszerű. A legtragikusabb benne az, hogy az állami gépezet betegsége ez a megállapítás mit sem segít. Sőt az igazolja, hogy ha az állam meg is próbálná a korrupciót törvényekkel és rendeletekkel letörni, azt sikertelenül kísérlete meg, mert hiszen erkölcsi purifikációt a nyomorral szemben alkalmazni: fától vaskariká válna. Pláne ugyanakkor, mikor a felsőbb helyeken, a jó, biztos pozíciókban, a szinekurák enyhe csendjében tovább áll orgáit a korrupció diszkrét, bár kiadós ügytelensége. Ennek az igazságának részbeni felismerésére vall a kormány az a szándéka, melyet Bukarestől jelentenek s mely szerint az új költségvetés összeállításánál valsmennyi minisztériumban nagy megtakarításokat eszközöltek és a szinekurákat is megszüntették. Ekként jelentékeny összeg marad a pénzügyminister rendelkezésére és a köztisztviselők és nyugdíjasok fizetésjavítására. Hír szerint a tisztviselők fizetésemelése 35-50 százalékot fog kitenni a jelenlegi fizetésekhez.

Tekintve az alapfizetések elenyészően csekély voltát, bizony az a fizetésemelés sem jelenti a tisztviselők életstandardjának olyan emelését, mely a tisztviselők átlagos igényeikhez mérve megoldást jelentene. De mindenestre komoly lépést jelent az ország konszolidációja felé, melyet a korrupció teljes elvadulása legnagyobb mértékben vezéreltetett. A kormány végre felismerte, hogy mi a gyógyítás egyetlen helyes módja, felismerte a **diagnózist**. Természetesen — ezt magában véve nem jelent sokat. A korrupció bacilluscit nemcsak a tisztviselők anyagi helyzetének javításával lehet romboló munkájában megakadályozni, hanem a közönség függetlenítésével — a szó kollektív értelmében — a tisztviselői korrupciótól. Nem paradoxon ez. A könnyű vagyonszerzés vágya még anyagilag rendezett tisztviselői keré is elragad, ha működésének alapja nem a jogrend, a tételen törvény feltétlen tisztelete, hanem — a tulságos, ellenőrizetlen, pártérdekkel szolgálatában álló hatalom, jobban mondva: a hatalmazkodásra való felhatalmazás.

A korrupció és a tisztviselők anyagi rendezettségének kérdése ezen a ponton válik szociális jelentőségűvé, részlethérdésből így avazzál társadalmi problémává. A hivatalnok urak pacházásai, a hatalmi visszaélések, szinte a természeti erők ellenállhatatlanságával demoralizálják a közönséget, mely aztán mint kessz, érett gyümölcsöt ejti a tisztviselők élére a korrupció véres-hönnyes aranyát.

A tisztviselők fizetésemelése tehát bármily okos és kemény megfontolástól fakad, csak bevezető kísérlet a korrupció megszüntetéséhez. Mert a szokás hatalma nagy és a korrupció szokásjoga csökönyösebb minden más szokásnál. Ma még a korrupciót menti úgy-ahogy a köztisztviselői osztály szegénytelen nyomora. De a jól fizetett tisztviselő

korrupcióját már semmi sem menti, ez már égbetialó tünse volna az államhatásonak.

Hisszük, hogy jobb, emberibb sora, tisztességesebb életlehetőségek nagyban hozzájárulnak majd a tisztviselői morál, a közszolgálati önérték emelkedéséhez, mely hivatásában nem öncélt, hanem közéleti lát. Ez azonban még nem abszolút garancia, mert a kísértés tovább is nagy lesz s vannak atavisztikus ösztönök, melynek levetkezése hosszú önévelés eredménye lehet csak. A háborus megszállások erkölcsi débaclójának romjait nehéz eltakarítani az utból. Ez csakis úgy sikerülhet, ha az állam kemény kézzel védi meg a hivatalokra utalt közönséget a tisztviselőnek való kizárólag-

tottságtól. Ennek az útja pedig a teljes, abszolút jogegyenlőségen át vezet. Az abszolút törvénytiszteleten át, melyet a tisztviselőtől is meghívának, nemcsak a közönségtől.

Amikor örömmel üdvözljük a kormány azon elhatározását, hogy eltörli a szinekurákat és a szinekurák javadalmából a tisztviselők fizetését rendezi, elmulasztatlannak tartjuk fent leirt aggodalmainkra rámutatni. Elmulasztatlannak tartjuk, mert a tapasztalatok kétkedőkké tettek bennünket, olyau kétkedők, akik epedő szomjúsággal szeretnénk — binni. Hinni az állami igazságnak nemcsak egy társadalmi rétegre, hanem a kiszolgáltatottakra is kiterjedő erejében!

Baldwin elismeréssel adózik Herriot politikájának

Az új angol miniszterelnök külpolitikai expozéja. Lord Robert Cecil is belépett a kormányba

(London, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol politikai tradícióknak megfelelően London lordmajorja tegnap este vacsorát adott az új miniszterelnök tiszteletére. Baldwin ezalkalommal nagyobb beszédet tartott, amelyben főként külpolitikai elveit ismertette. Mindenekelőtt leszögezte, hogy a kormány külpolitikájának fő célja az állandóság és folytonosság lesz. Anglia ragaszkodni fog a békeszerződéshez és barátságos viszonyban kíván élni mindazon államokkal, amelyek ezen szerződéseket respektálni fogják. **Köszönetét fejezi ki az Egyesült Államoknak a londoni tárgyalásokon tanúsított előzékenységetért és Herriotnak, aki egész Európa hátját kiérdemelte lojalitásával és mérsékletével.** Anglia támogatni fogja Herriot külpolitikája végrehajtását. Baldwin bizik abban, hogy a londoni egyezmény lehetővé teszi Németországnak, hogy hozzájárulhasson Európa békejének megszilárdításához.

Ramelli, hogy Németország lefegyverzése befejeződik és semmi akadálya sem lesz Németország belépésének a népszövetségbe. Az orosz kérdéssel szólna Baldwin kijelentette, hogy **erről nyilatkozni még korai volna.**

Angliában egyébként kezd lecsillapodni a választások nyomán keletkezett izgalom. A reakciós elemek éltre jöttékonyan hatott a konzervatívok uralomra jutása s a londoni közönség a papírok állandó emelkedő tendenciát mutatnak. Az ellenzéki pártok egyre halkulóbb energiával széplítgetik vereségüket. Asquith lord egy liberális népgyűlésen beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta, hogy pártja kötelessége folytatni történelmi hivatását. Az a vélemény, hogy a liberális pártnak meg kell szűnnie, alaptalan az angol nemzetre súlyos következményekkel járna. London, november 11. **Baldwin kiegészítette kabinetjét Lord Robert Cecillet, akit Lancaster kancellárjává neveztek ki.**

Radics ismét elmenekült Zágrábról

Pasics elfogatóparancsot akar kiadni ellene és törvény elé akarja állítani. Feloszlatták a jugoszláv szkupstinát. Februárban lesznek az új választások

(Belgrád, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az első pillanatban, amikor Pasics miniszterelnökké nevezték ki Sándor szerb király, nyilvánvaló volt, hogy Belgrád és Zágráb között a legrövidebb időn belül kenyértörésre kerül a dolog. Nincs kizárva, hogy Pasics kinevezése éppen ezt a célt szolgálta, mert a belgrádi udvar kétségtelenül meguntta már azt a borotvált játékot, amelyet Radics a monarchizmus és köztársasági eszma között folytat. A Davidovics kormányval ellentétben, amely lehetővé tette Radics hazatérését, Pasics első kormányzati ténykedése, mint a szerb radikális párt hivatalos lapja ma jelenti, az lesz, hogy **Radicsot törvény elé állítja felségértés és hazárulás miatt s a parlament feloszlata után azonnal kiadják ellene az elfogató parancsot.**

kinevezte az új főispánokat, amelyek szinte kivétel nélkül ugyanazok, akiket a Davidovics-kormány mozdított el helyükről.

Predavec, a Radics vezetés alatt álló horvát parasztpárt elnöke, ma hosszabb nyilatkozatban ismerteti a helyzetet:

— A krízis oka — mondotta — nem a Radics-párt magatartásában és nem Radics kijelentéseiben rejlik, hanem a reakciós és korrupciós elemek rettegésében, akik minden pozíciójukat elveszíteneék, ha a horvát parasztpárt az aktív politika terére lépne. Ezek az elemek azt állítják, hogy a szerbseget védik. **Am a szerbek kisebbséget alkotnak Jugoszláviában és nem uralkodhatnak a nemszerbek nélkül, vagy pláne ellen.** Ezek az elemek ahelyett, hogy a szerbeket horvát vérokonakkal való megértésre igyekeznének rábírni, az erőszak politikáját akarják tovább folytatni és ebbe oktalanul a király személyét is bevonják. Ma a helyzet már odafajult, hogy megegyezés a szembenálló pártok között nem is lehet lehetséges, győzni, vagy bukni kell.

A Pasics kormány kinevezése nyílt hadüzenet nemcsak az összes horvátok, de az összes nemszerbek ellen is.

A választásokon az összes ellenzéki pártok választási blokkot alakítanak. Amennyiben a kormány arra száná rá magát, hogy a horvát parasztpártot törvényen kívüli állapotba helyezze, úgy a párt az önvédelem minden eszközét igénybe fogja venni.

Lapzárta után érkezett jelentések szerint Radics mégis elmenekült Zágrábról és jelenleg Fiumében tartózkodik.

Zágrábi hírek szerint Radics teljesen tisztában volt Pasics szándékaival és ezért tegnapelőtt családjával együtt automobilon elmenekült Zágrábról. Szabályos utlevéllel Sasáknál átlépte az olasz határt és Fiume felé vette útját. Megállapították, hogy Radics körülbelül két héttel ezelőtt a svájci konzulátusnál vizumoztatta utlevelét. Egyes hírek szerint Radics már meg is érkezett Davosba. E jelentésekkel ellentétben a belgrádi hivatalos sajtó **a leghatározottabban cáfolja Radics menekülésének híreit.**

A belgrádi szkupstinában egyebéért ma olvassák fel a feloszlató királyi dekrétumot. Az új választások február 8-án lesznek. Az új belügyminiszter pénteken vette át hivatalát és

No 2398
No 2.
állalat Unirii : 640.
om :
Brünn
gyobb okat.
k spe-földre.
orka!
és hus-N. Jorga nyilt
MP.
ktárnál
csiny-rakon.

Hollandiai levelek

Közi dr. Markus Krämer

VII.

(Amszterdam, november elején) A virágoknak ebben az országában talán ferosónak érzi az ember a virághállítást, amelyet a Krizantém-Klub rendezett október 31-től november 9-ig a „Népszorgalom“ palotájában. A királynő a kiállítást természetesen nemcsak megnyitotta, hanem a rendezést is ő maga irányította. Látogatása alkalmával bárki bent lehetett a kiállításon, így én is és mondhatom, nagyon meghatótt az uralkodónő egyszerű megjelenése. Borvörös kosztüm, alacsonyarku cipő, kényelmes járás, kellemes, finom arcvonások. A köszöntéseket udvariasan és mosollyal viszonozza. Végtelenül rokonszenves hölgy, körülbelül negyvennegyvenkét éves. Egy udvarhölgy van a kíséretében. A katonai kíséret mindössze két-három biokhis katonából áll. Bent sorra veszi a kiállítási csoportokat, odamegy a virágkereskedőhöz, vagy földbirtokoshoz és alaposan érdeklődik virágmagvak, tenyésztési lehetőségei, export és hasonló praktikus ügyek iránt. Tisztes távolban néhány újságíró, az utóán két-három fotografus és ezzel vége a királyné látogatásának.

A kiállítás végtelen kellemes szórakozás nemcsak a kamarazene és a japán teához kók miatt, hanem főleg a kiállított virágokért, amelynek pompáját csak festeni lehet, leírni nem. Legtöbb van krizantém, amelynek számtalan variációját találjuk itt. A Japánból ideplántált virág most a legrivatosabb Hollandiában és a virágkereskedők ezt csinálják legjobb üzleteiket. A közeli Belgiumban és Angliában óriási mennyiséget exportálnak ebből a virágból, amelyből mostanában sokkal többet tesznek itt, mint eredeti hazájában, Japánban.

A Krizantém-Klubot 1908-ban alapították Hollandiában, tisztára abból a célból, hogy ezt a virágot meghonosítsák. A háború idején nem fejlesztették a régi tempóban, most azonban nekiláttak a krizantémek tenyésztésének és itt a kiállításon csodáit látjuk ennek a munkának. Embermagasságu krizantémok pompáznak, rózsák, diálák, nefeljessék, vigóniak és virágtalan növények. A virágbarátok itt különböző fajta krizantémeket meg tudják jelölni nével is. A narancssárga Princes Julianna, az szütszínű Crawford Jellow, a vörös Harry Thorpe, a trarkotta színű Royal Salute, az aranyárga Harry Mary Richardson és így tovább. A holland virágtenyésztés centruma Aalmeer. Itt tenyésztik a legtöbb krizantémot is. Franciaország pompás rózsáit küldötte. De ki vannak állítva kornéliák, gyöngyvirágok, ciprusok. Csodaszép koszorúkat látunk, virágokból préselt könyvtáblákat, képereteket, párnákat. A hegyvirágok között romantikus rendezésben egy vízesés ömlik. Kerti butorok, hatalmas virágkosarak és vázák egészítik ki a kiállítást.

Másnap egy csernovitzai barátom nagybátyjával, Landau gyémántkereskedővel elmentem a gyémántbörzére. Ma nem volt üzlet, kevés kereskedő jelent meg és éppen azért nyugodtában figyelhettem meg ezeknek az embereknek a munkáját.

A kereskedő selyempapírosba csavarva hozza a drágaköveket, miket a vevő szakértő szemmel alaposan kimustrál. A kiválasztott köveket negyvennyolc óráan át egy külön borítékba helyezik. A negyvennyolc óra megmondási idő, ezalatt a felek alaposan érdeklődnek a nemzetközi árak iránt és csak ez opció lejártá után kötik meg az üzletet. A látogatók leg többje az üzletelen nap miatt bartyázott, vagy domiaozott. A börze ugyanis minden éjfélta szórakozást élvezhet vevő és eladó. Ezenfelül az épületben rendelkezésre áll a posta, táviró, telefon, a bank és a széf. A bejárat közelében észrevettem egy héber és holland nyelven kifüggesztett plakátot, amely a munkásszervezet zsidó szekciójának Palesztina-gyűjteményét hirdeti. Ez is itt van a közelben. Nem nagy helyiséget foglal el, de sokfelét foglal magában a gyűjtemény. Kis kép az ujjáépítés munkájából. A szentföld gyümölcse, gabonája, dohányja, márványa és építőköve. Látjuk diagrammában a zsidó munkát munkája közepette, amint erdőt irt és követől gyomlálja meg a drága anyaföldet. Statisztikai táblák egészítik ki az ügyesen összeállított kiállítást.

A Hamasbir fogyasztószövetkezet 1910-ben 3652 font sterlingnyi forgalmat csinált. 1923-ban ez a szám már százezer fontra emelkedett.

A „Kupat Cholim“ munkásbalesetbiztosító, amelynek járulékaiból a munkások és munkászidők, továbbá a conista exekutive és a Hadassza is hozzájárulnak, 1914-ben ötszáz tagot számlált. Ma a tagok száma haterhatszáz, évi jövedelme pedig tízezer font sterling. Szját kórházai vannak: Tel Avivban, Jeruzsálemban és a holóniákon. Most zsanatóriumot

épít Mozában. Ez az első épület, amely egészen zsidó kőből épült, vagyis olyan kőből, amelyet a bányából való kifejtésétől mindaddig, amíg fel nem lesz belőle, zsidó kéz munkál meg. A munkásbank az első évben már 2100 font sterling hasznót mutat fel.

A kulturánkában ott látjuk a könyvtárakat, az iskolákat, az óvodákat, ahol a gyermekeket a munka szellemében nevelik. A Tel-Avivban levő munkáskönyvtárban 33 ezer kötet van.

Kenyérke meg krumplileves

Erdélyi magyarok között horvátországi őserdőben

(Zágráb, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A két lipcsei kancsa serényen kapaszkodik fel kocsikkal a hegytetőre. A késő délelőtti nap szivárványosan szíkrázik át a fárisások hervadó lombjai között. A kapalatárinai fűrésztelep óriási épületei apró vakondtársaknak tetszenek az ezer méternyi magasságból. Őz van és az északi szél kegyetlenül vág, süvit. Belekapaszkodik a leveleket hullató fárisásokba és kiméltet, irgalom nélkül szórja a port a szemünkbe. A napsütésre a völgyben terjengő köd lassan-lassan felszáll és az ébblős völgyt nagy füstölög a felszálló ködtől, hogy tűzhányóhegy kráterének tetszenék.

Órák hosszat kocsikázunk, míg végre az első „kompánia“ munkásaival találkozzunk. Benschlöttek, horvátok. Meg elhaladunk mellettük, egy pillanatra leeresztik a fejjüket megismerve kíséretet, egy állami erdőszemrőközt, tisztességűdően, katonásan frontot csinálnak felénk és leemelve kucsmájukat alázatosan köszöntenek bennünket. Érdeklődésemre kísérem elmondja, hogy a vállalat több mint háromezer munkást foglalkoztat a döntésnél, tulajomó részben erdélyi román és magyar szakértő famunkások, de vannak tekintélyes számmal horvátok, szerbek, sokákok, bosnyákok is. Erdélyiek, románok és magyarok vegyest, lehetnek vagy másféleképpen.

Rendszerint nemzetiségi osztagokba, bandákba, vagy ahogyan ők mondják „kompániába“ tömörítve dolgoznak a csak ritka eset, hogy egy-egy nemzetiségi osztagba más nemzetiségű keveredjen. Békességben élnek egymás között, nehéz, szinte emberfeletti fizikai munkát végeznek majdnem éhbéért. — nagy a munkaszékiültség, a nyomor mindeafelé: a fakitermelő társaságok kihasználják a konjunktúrális viszonyokat és lezorították az akkordbéréket — és ilyen szorgos, testet nyuzó napi munka mellett, hol lázas, kemény harc folyik a betevő felatért, a mindennapi kenyérért, hol emberek ezrei máról holnapra tengődnek, állandó rettegésben, hogy még ezt a nyomorult kis kerszetet is elveszíthetik a holnapi esetleges részleges munkabeszűntetés folytán, — itt nincs idő, sem kedv a nagyurak huncutságát, amit más szóval politizának hívnak, barátságos hajbakapással egybekötve, esetleg késhagyre menve, megvitatni.

Munka és béke mindenfelé, szó nem sok esik, csak alyos fejszecsapások hullanak ütemszerűen és mint háboruban kidőlt katonalovak rendre dölnék a fák...

Szabó Szabados Ferenc — öles terméű, 40 év körüli, szép szál székelly magyar — rátaszakodik a fejszéje nyelére, szöghaju barna fejét mélyen behuzza a két vállá közé, sólékek, fátölös szeme valahol a mezességben mereng, arcáról csak úgy sugárzik az értelem és okosság, ahogyan beszél:

— Gróf X. uraságnál voltunk még néhány év előtt Erdélyországon eselédék, tekintetes uram, valamennyien. Nemzedékről-nemzedékre a kegyelmes uraság zsellérei, c élédsi voltunk mi mind, már az öregspámat ott szabadította fel a jobbágság alól Kossuth Lajos. Szántottunk, vetettünk, arattunk, ha volt mit a hegyes földről learatni. Ismeri tekintetes uram az erdélyi földet, köves az, kemény, hogy beletörrik az eke vasa, másutt meg a völgyekben mocnaras, hogy majd belesüpped az ember. De csak föld. Ásó, kapa kell hozzá, nem kötéllel, fejszével meg fűrészel kellett a kenyérünket megkeresni.

— Három esztendővel ezelőtt két ur jött hozzánk. Én hoztam be őket a kastélyba hirtőn az állomásról. A tekintetes kasznar ur azt mondta: No emterek, itt az agrárreform! A

toportyánféreg tudta még akkor, hogy mi az Majd megtudtuk később.

— Aztán akinek rokona volt Amerikában, az irt ki, hogy küldjenek neki jegyet, a nincsteleje meg szétszéledt az országban, idegen országokban megkeresni a betévő falatját.

— No most már tudja tekintetes uram, hogyan kerültünk mi, néhány száz erdélyi magyarok ide. A munka, amit végzünk kemény, fejszével bántani nehéz, mi meg jobban az eke szarvához voltunk szokva. Ezért van az, hogy a román földjeink rádolgoznak naponta 50-60 dinárra is, mi meg magyarok alig tudunk harmincot megkeresni. De hála a jó Istennek ezért is, legalább az idén télen nem kell éhsen pusztulnunk. Nyáron már könnyebb a munkánk, a sorunk is. Faszemet, meszet égetünk, azt jobban megfizetik, még hus is jut hetekint egyszerű kényszer a fazsákba...

— Hát tesszem azt, mi jó lesz ma ebédre Ferenc bá! — adom fel a kérdést, megilletődve a szomorú, igaz mesén.

Szabó Szabados Ferenc volt erdélyi székelly zsellérember, most fadóntó a horvát őserdő kelős közepén, mustrálón, de szeliden már végig acélos kék szemével, azután keserűn rándít egyet a vállán és csendesen, a fejét lehajtva válaszol:

— Kenyérke meg krumplileves...

Van valami gyönyörű szép, csodás abban, hogy a kenyér szót becézve ejti ki és a pusztá, száraz kenyéret elébe teszi a főtt krumplilevesnek.

Kicsiny állomáson vesztegel már jó negyed-órája a zágráb-belgrádi gyorsvonat. A tulfutott elsőosztályú kupé ablakain álmosan dereng be az őszi reggel. Velem szemben utitársom: két zágrábi urileány, nevezük Juciának és Verának őket, fiatalok, üdők, szépek, kacérak, modernak, a felső tízezerből valók — éppen valami nagy veszora menőjéről diskurálnak franciául, angolul, németül, horvátul vegyest, ahogy felérek szunyókálásomból a vonat zokkenő hitekezésére:

— Znas Vera... rohefort pasirano... onda... ham and eggs... parfait... Austern...

Tehát osztriga és parfé van ezeknek az eszében, míg én Szabados Ferenc bá kenyérkején és krumplilevesén rágódom. Hirtelen szomoruan, mélyen felsóhajtok.

Nem tudom tovább hallgatni. Felrántom a kupé ajtaját és zugó, forró homlokomat rázorítom a hideg ablakra. És a vonat dübörgése közben tovább üldöz, marcangol a három panaszos szó:

„Kenyérke meg krumplileves...“

Pető Gergely

Folyó hó jön Jackie Cogan II. 16 - á n

Rudolf Mosse Rt. 4139

Műtárgyak és régiségek aukciója.

„Arta“ Str. Avram Janca 2. alatt fővárosi nivóju aukciót rendez, főuri és más magánbirtokból származó műtárgyból és régiségekből, um: képek, butorok, porcellán, üveg, szőnyegek, ezüst stb.

A tárgyak kiállítása 1924. nov. 14. d. e. 10 órá-tól nov. 16. d. u. 8-ig.

Árverés közjegyző közbejöttével 1924. nov. 17-étől naponta d. u. fél 4-től kezdve

Ploesti

Egynapos

(Ploesti, 10. jától.) Az óta, amikor elégedtek a zsinagóga hallomuk mettek volt szokás ugy hasznaveh egy-nolyan jöerkő est- való nagy akik ilyen metzetést a utak elhagy

Ploestib módon éget tekerese. A villamos és anyaga szoka a villamos kööt a z eszerítesse mert nem megfelelő f-villamos bu

Igy tört be és a frifogo t, mejo is égvi kez észrevették, voltak. A r borsory is erősen ki csak arra sz szét mecsés határtalan zott. Az el határozta, ritus szelint

A temeté le a hitböze szeneade t t tak és az es a temetőbe. a tórákat. E rokat recital. Az urána h verseket im A balda egy epet, ar rényből ho a vasárnap löket, bode város román lettel nézte

A város elött egy h kilenc tórák ezután. A f sz eset szo hivat, száll maguktól, n torlusal ister A másik sz a vezekló id szolók pedig mellüket ve

— Akine nem gyászol köze van ez ki magunké zonos hajla kon történt deltünk el, d való elintézt a vallástalan jutottunk.

A megind év óta működ a tőmeghez.

— Oh ja engedted meg óta olvastam

aktusokat

er 13-ára össze... fenartásáról... mntszterrel... areescu Kisenevebe... tiszán adm... tája a költés...

maramiát

gek nyomozás... a banda rej... re Sobri Jókai... udó érintkezést... tnéppel és így... kor idejében... pillanatban az

zérért is utól... át könnyel... sárított. A csend... et rabóbauda... ért sz közt ka... zér elfogatása... ül maradt bau... dörtség, akikék... roborozta össze... bsdnát átad... ának, ahol ma... tárgyalást. A... ábauda ve-érét... Baricz Gheor... tára itéte. A... ptól két évig

ó közleménye... aknál lehet tel... elvilágosításokat... re Áiud Ernster... eyi I.ác Álesd... d, dr. Halberg... Iorad Bistria... m-nn, dr. En... an Esikovits... Sugar László... tein Mozsá Bor... Hirich Jakab... dor Báia Mare... h Ernő Caron... Károly Careil... roly Cebul-Silp... Witz Fülöp... nő, Rosenzweig... j dr. Laufer... rmann, Schaech... Ka-zner Ete... Domány Artur... David, Coarsp... rghasi Brun... d. Jakab G er... Klein Henrik... Rappaport Li... re, dr. Lévi... umenn Micsa... Mure, P.óllák

eti Comitetul... izátia a CFR t... tályva a központ... állampolgárnál

dosság... válságos és... talan üzleti... régi vagy új... helyzetét fel...

cióra... itva... legpontosabb

da, Cluj... No 34.

ciót!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 35 lei, negyedévre 240 lei, félévre 450 lei, egész évre 850 lei.

Kétmilliárdal emelik a köztisztviselők fizetését. Bukarestből jelentik: Az „Universul“ illetékes helyi lapja, hogy a költségvetési bizottság és a miniszteri albizottságok befejezték a költségvetés elkészítését. Váramnyol miniszteriumban nagy megtakarásokat eszközöltek és a szinekurákat megszüntették. Így jelentékeny összeg maradt a pénzügyminiszter rendelkezésére a köztisztviselők és nyugdíjasok fizetésjavítására. A lap szerint a fizetésemelést 35-50 százalékkal fog kitenni a jelenlegi fizetéséhez, nemcsak az alapfizéseket, hanem a jelenlegi kapott póllakot véve az emelés alapjául. A fizetésemelést, amely január elsején életbe lép, minemely kétmilliárdal terheli majd meg az állam háztartását.

Pozofkodó CFR főtisztviselők. Ma delélti kínos affér játszódott le a kolozsvári üzletvezetésben. Az üzletvezetés három vezetőállásba lévő tisztviselője az egymás között fennálló nézeteltéréseket hangos pozofkodással intézte el. A „Nedejda“ című vasuti hírlap éles támadást intézett Coltescu forgalmi osztályfőnök és Dumitrescu altnök ellen. Dumitrescu és Coltescu a támadásért Moga felágyalt, a „Nedejda“ című vasuti hírlap szerkesztője vonták felelősségre. Dumitrescu és Moga között hangos szótávitás fejlődött ki, amelynek az lett a vége, hogy Dumitrescu határozottan pontot tett a vasuti lap szerkesztőjére. Moga az arculütés után rárohant Dumitrescúra a titkára földre toport és áttelelti kezébe Coltescu, aki az ügyben szintén érdekelt fél volt, barátja segítségére sietett, mire Moga őt is alaposan helyben hagyta. Az ügynek valószínűleg a törvényszék előtt lesz a folytatása.

Hamis utlevél alatt érkezett Bécsbe egy Habsburg főhercegnő. Bécsből jelentik: Maria Terézia főhercegnő, aki nem tette le a hűség esküt a köztársaságnak, Bécsbe érkezett és Károly Lajos főherceg palotájában megszállt. Hamis utlevéllel érkezett, a hercegnő szabaleányának neve alatt jelentkezett a rendőrségen. A lapok leleplezése nagy szenzációként hatott Bécsben.

Aradi kereskedők akciója a túltott vámdíjak ellen. Aradról jelentik: Az aradi kereskedők érdekvédelmi bizottsága felkérte Pop Octavian aradi kerületi vasutigazgatót, akinek memorandumot nyújtottak át és ebben székrik, hogy a CFR, és az aradi vámhivatal működését hozzák összehangba, mert a vasut és a vámhivatal ellentétes idejű működéséből sok kár háramlik a kereskedőre. Kérték, hogy nevényenök órai fekbérmertességet kapjanak, mert a sok formalitás elveszi a kereskedők idejét és kérték, hogy a tarifális illetékeket szedje a vasut. A küldöttséget Ádám György takarekpénztári vezérigazgató, a Satal Negustore aradi csoportjának elnöke vezette és tagjai voltak Domán Sándor, a Kereskedők Közének alnöke, Sercu János kereskedelmi kamarai titkár és Coste Dóme a Satal titkára. Pop vasutigazgató a kereskedők érdekeinek bathatósabb támogatását ígérte meg és kijelentette, hogy a memorandumban foglalt kérélmeket a lehetőség szerint teljesíti, illetőleg ilyen értelmű felterjesztést tesz.

Gyilkosság a tárgyalóteremben. Magdeburgból jelentik: A magdeburgi bíróság csütörtökén tárgyalta Gerner Károly rendőrőrmester ügyét, akit súlyos testi sértéssel, zsarolással és hamis esküre való csábítással vádoltak. Egyévi és egyhónapi fegyházra ítélték. Amikor az ítéletet kihirdették előtte, engedélyt kért hogy köpenyét és kalapját átadja egy ismerősének, aki a folyosón várakozott. Az engedélyt meg is kapta, Naumann rendőrőrmester azonban nem engedte, hogy a teremből távozzék. Gerner erre hirtelen pisztolyt rántott és két lövést adott le Naumannra, ezután kirohant a tereméből. Üldözöbe vették, a kijáratnál a portást utját akarta állani, mire Gerner kétszer rálőtt. Így kijutott az épületből. Elkeseredett hajszá kezdődött most utána az utcán, végül nagyneházen elfogták és a börtönbe vitték. Naumann közben sérülésébe belehalt, a portás állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Ivasközben. Párteken delután Fajrd község korosnájában barátságos pohárzgatás mellett töltötték az idő. Pop Vasile és Bugozdi József fejszéri lakosok ivas közben a két gazdálkodó között jobban talalt az üveg fenekére nézni és alig egy óra leforgása alatt mindketten tökéletesen berúgtak. Pop Vasile enjelen vette társának, hogy ő ná: nem fig többet inni, mert őt varja odahaza a felesége és ha nem megy haza, csak veszekedés lesz a dologtól. Bugozdi József előbb szép szóval próbálta marazatni barátját, majd mikor látta, hogy a szép szónak ni cs: meg a fogamatja, hirtlen kést rántott és Pop Vasile mellbeszurta. Pop Vasit súlyos sérüléssel bszállították a kolozsvári kórházba, ahol jelenleg életlenül kötött lebeg. Bugozdi József ellen megindították az eljárást.

Az utódállamok megbízottai Rómában fogtak tanácskozni az osztrák postatakarépenpentzárral szemben fennálló követelésekről. Az utódállamok megbízottai, mint Prágából jelentik, december 1 én fogják folytatni tanácskozásukat az utódállamoknak az osztrák postatakarépenpentzárral szemben fennálló követeléseiről.

A nagyváradi tanács ingyen sárkeret adományozott a szentegyletnek. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi zsidó szentegylet választmánya Wizer Lázár elnöke alatt ülést tartott amelyen az új zsidó temető átvételének módzatait tárgyalták. A szentegylet ugyanis azzal a kéréssel fordult Nagyváradi városi tanácsához, hogy új temetőképzési helyet bocsásson rendelkezésére, mert a váradi elnöki sárkeretben már alig van hely. A tanács megértéssel fogadta a szentegylet kérését és négy hold helyre adományozott az új zsidó temető részére, a római sár. temető szomszédságában. A hivatalos átvétel tegnap történt meg, amelyen a hitközég részéről Nassbaum Sámuel, a szentegylet részéről pedig Leitner Lázár vettek részt.

Folyó hó 16-án jön Jackie Gogan II.

Coroiu pénzügyi igazgatót hat napra felfüggesztették állásától. Nagyváradról jelentik: Megírjuk annak idején, hogy Coroiu Sándor nagyváradi pénzügyi igazgató ellen eljárás indult különböző visszaélések miatt. A pénzügyi igazgatót különösen az italgérés engedélyek kiadásával kapcsolatosan vádolták szabálytalanságokkal. A megjelölt nyomozás részben igazolta az igazgató ellen felhozott vádakat és ezért a pénzügyminiszter Coroiu Sándort hat hónapra felfüggesztette állásától.

Tízévi fegyház egy emberelétért. Augusztus negyedikén reggel a kolozsvári parasztor a falu határában elterülő kukoricásban Boros Gligore huszonnyolc éves parasztfiu meggyilkolt holttestére találtak. Az esetet jelentették a csendőrségnek, ahonnan bevezették a nyomozást és a nyomozásnak hamar meglott a fogmatja, mert a gyilkost Cioiu Vasile személyében le is tartóztatták és bszállították a kolozsvári ügyészség fogházába. A kolozsvári törvényszék tegnapi delután foglalkozott az ügyel. A tárgyaláson korolozóútt bizonyítottu jelent meg, akiknek a kihallgatása a késő esti órákig húzódott el. A vádlott és a tanúk elmondották, hogy Cioiu Vasile már reggel haragba volt Boros Gligoreval, mert egy alkalommal Boros az ökreit az ő földjére hajította. Ettől kezdve Boros és Cioiu között feszült volt a viszony és különösen arra pályáztak, hogy egymást alaposan helyben hagyják. Egy alkalommal, amikor Cioiu Vasile a kocsmából haza admagával hazafelé tért, a kukoricából valaki követ dobott utána és elrejtőzött a kukoricás sűrűjébe. Cioiu Vasile nem vette üldözöbe a me nekülöt, hanem előbb közeli lakására tért haza, ahonnan katonafegyverét vette magához és úgy tért vissza. A kukoricában összetalálkozott Borossal aki újból fenyegető magatartást tanúsított, mire Cioiu lekapta válláról a fegyvert és agyolotta a fiatalémbert. A kolozsvári törvényszék ez ügyben ma deléltől hirdette ki az ítéletét, amely szerint Cioiu Vasile szándékos emberölésért tízévi fegyházbüntetésre ítélt. Az ítélet ellen a vádlott és védője enyhítésért felbbszést jelentett be.

— Az első néger bíró Amerikában. New Yorkból jelentik: Idahóban egy négeret választottak meg békebírónak. Az Egyesült Államok történetében ez az első eset, hogy bírói tisztviségre négeret választottak meg.

Elhalasztották a Központi Szálloda kényszerezési tárgyalását. Császár Viktor és Nagy Daniel csodokivai kényszerezési tárgyalását a mai napra tűzték ki a kolozsvári törvényszék. Mútn a Központi Szálloda bérleti jogviszonyának újabb megálapítása lett elrendelve, a tárgyalást december 3-ára halasztották.

Jpán a buza vámját 100 százalékkal fogja főemelni. New Yorkból jelentik: A japán kormány eh taroz a hogy a buza vámját 100 és a búzaliszt vámját 50 százalékkal emeli föl.

A Központi Palesztinahivatal közleménye. A Palesztinahivatal felszólítja mindazon chalu- és ch luci-jelölteket, akik már a hivatalban jelentkeztek, orvosi vizsgán, vagy probidón voltak hogy legkésőbb folyó hó 16 ikáig a Központi Palesztinahivatalnál (Cluj, Calá Reale F rdiaad 48) jelentkezzenek. Azok, akik orvosi vizsgán nem voltak, ezen elből feni határidőig szintén jelentkezzenek.

Ejegyzes. Stern Sámuel Furta, eljegyezte Deutsch E márt M. nyórl.

Emelkedett a magyar Nemzeti Bank bankjegyforgalma. A Nemzeti Bank le utóbbi hónapok szerinti bankjegyforgalom 560 6 millió koronával emelkedett. A Nemzeti Bank fenállása óta ez a legnagyobb bankjegyzaporulat. Osa abban rejlik, hogy a kormány az elmúlt két vezen a rendsz. ezesére álló összegből 341 7 milliárd koronát vett föl, míg a bank káitoldi devizák vásárlására 62 6 milliárd koronát fordított. A váltóterca is jelentősen emelkedett.

A Szakszervezetek Kulturbizottságának tudományos előadása. A Szakszervezetek Kulturbizottsága által rendezett tudományos szabadiskolában ma, szerdán este hat nyolc órai kezdettel a Radut nagytermében Husz Ödön lea ygmaziumi igazgató tartott vetületet az ő d. st. Az előadás címe: Átlattan a darvinizmusra és Kr pkinizmusra való tekintettel. A terem fatve van. Vérdéleket szive-eu látnak.

Aradon a bankok beszüntették a devizahitelt. Aradról jelentik: Az általános pénzügyi következtében a bankok a devizahitelt megvonták és beszüntették. E re a lépésre az indította a bankokat hogy képtelenek voltak az egyre fokozódó hitelényeket szillegíteni és az egyre nagyobb méretekben jelentkező pénysz. regyezségek óvatosságra kszéztették a pénzügyvezeteket. A devizahitel megszüntetésével egyidejűleg a bankok ügyfeleik szillegítésére új ültetágot vezettek be: a terain devizát, ami nem egyéb, mint a deviza napi ára és a lejáratú terminusig esedékes kamatok. A kereskedők igen tartózkodóan viselkednek a termind. vizával szemben.

Egy herceget lopásért ítétek el. Berlinből jelentik: A napkora szenzáció bűnpirtaryának egyik iteni bíróság. A vádlott Tubockoj Sándor herceg, Tubockoj Vladimir admirális fogadott fia. A huszonégyéves fiatalember, aki elvégezte a pétervári kadetiskolát és a háború kitörésekor a tengerészakadémia tagja volt, a forradlom kitörésekor elmenekült Oroszországból és Berlinben telepedett le. Itt az első időben mint pincér tengette életét, majd egy cigarettagyár utasó ügyőke lett, később egy jáékgyar alkalmazója. Néhány hónappal ezelőtt jeybe lépett egy tizenhatéves cukrászánnyal, akitk apja gyári művezető. Hazaáags után Frankfurtben szillett skart nyitni. E célból több ízben utazott Berlinből Frankfurtba és minden alkalommal hálkoc-in utazott. Egy időben, amely pontosan összeesett a herceg utazásával, igen gyakoriak voltak a luxusvonatokon a lopások. Egy alkalommal a hálkoccsik ellenre rajtáitott a hercegen éppen akkor, amikor be skart osonni az egyik hálkocupéba. A bíróság a tanuvllomások alapján beigszolva látta Tubockoj herceg bűnöségét és az enyhítő körülmények mérlegelésével három év fegyházra íáelte.

A Sodronyipar (I dustria Sarmel) rt. abroncsvasgyártásra rendezkedik be. A Sodronyipar rt., mely meaurágiban állította fel új szögverő gépeit újabb üzemű bőví esre készült. A minden gazdasági krízis d óára is nagy árakban felüldő erdélyi vasipari vállalat december végén megkezdte az abroncsvasgyártást is. R mániában eddig abroncsvasat csak a resicai üzemek gyártottak, ami természetesen nem volt elég az ország szükségleteinek ellátására. A Sodronyipar rt. naponta 2 vagon abroncsvas gyártására rendezkedik be.

* Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) olcsón szerezhet be Imperialnál, Cluj, Minorita-utca. Tegyen próbarendelést.

* Purgo csak eredeti dobozban valódi.

KÖZGAZDASÁG

Román-magyar kereskedelmi tárgyalások küszöbén

A cseh-magyar kereskedelmi tárgyalások nehézségei

(Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A november elsején életbe lépett magyar-román pénzügyi egyezmény után, mint Bukarestből jelelik, rövidesen megkezdődnek a román-magyar kereskedelmi tárgyalások is, melyek a két ország közötti gazdasági viszonyokat vannak hivatva stabilizálni. E nagy horderejű tárgyalások már előbb megkezdődtek volna, ha a magyar delegácusokat jelelg nem kötné le a magyar cseh kereskedelmi tárgyalásokon való részvétel. Mint értesültük, a román-magyar kereskedelmi tárgyalások csak a prágai tárgyalások befejezése után kezdődhetnek meg. De hogy hol és mikor, erre vonatkozólag még nem kerültek a nyilvánosságra adataok. A magyarországi sajtó, a magyar cseh kereskedelmi tárgyalásokkal kapcsolatban erős propagandát fejt ki arra, hogy illetékes körök már is kezdjenek hozzá a román-magyar kereskedelmi tárgyalásokhoz szükséges adatok beszerzéséhez. Ennek sürgetését éppen a magyar cseh tárgyalások nehézségei bizonyítják.

Tudvalevő ugyanis, hogy az új magyar vámtarifa Csehszlovákia textilipari exportját nagymértékben gátolja. A magyar közönség pedig évek óta hozzászokott a csehszlovákiai

textiláruhoz. Éppen ezért a csehszlovák textilipar legfontosabb követelése, hogy szerződés szabályozza a kanton, gyapjú és lenaru vámtételeit. A csehszlovák ipari körök véleménye szerint a nyersárúk és fegyvertárgyak Magyarországra való importja kérdésében a meggyezés nem lesz nehéz. A tárgyalások során figyelembe fognak venni, hogy Csehszlovákia első sorban ipari állam, míg Magyarország ezzel szemben agrárszempontú.

A csehszlovák ipar legfőbb kívánsága, hogy egy csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés után teljesüljenek a régi kapcsolatok a szlovénországi ipar és Magyarország között. Erre az állás iránt nagyobb szükség van Slovénországnak, mert ipara súlyos helyzetben van, hiszen termelési költségei sokkal súlyosabbak, mint a többi európai országokban. Mielőtt a meggyezés útjában súlyos nehézség áll: a rendkívül magas magyar vámterfa. Ezt a nagy nehézséget kell leküzdíteni a magyar csehszlovák kereskedelmi tárgyalások során.

A Románia és Magyarország közt meginduló tárgyalások során minden bizonyos, hogy az országok közötti gazdasági viszonyok feljavítására mindkét országnak elsőrangú feladata gondoskodni.

Egyre súlyosabb a csehszlovákiai kereskedelmi helyzete Prágától jelentik: A kereskedelmi életre a legsúlyosabb pénzügyi töltés rá a bélyegét. Vásárló eljelen kezdi, a vevők legnagyobb része hitelt keres a kereskedelmi piacon olyan pénzügyi intézményeknél, amelyek katasztrófális kezd lenni. Ebbe járul, hogy a bankok a lehetetlenségig megszorították a hitelt. A legprímabb cégek se tudnak bankhitelt kapni, a magántőke pedig olyan megrizethet ténleg magas kamattal áll csak rendelkezésre, hogy csak a legkétségbeesettebb helyzetben levők merik annak terheit vállalni.

Megszűnt egy villanykörtégyár Budapestnél jelentik: A Just villanykörtégyár november 1-én beszüntette a gyártást, elbocsátotta a munkásait és felmondott a tisztviselőinek. A gyár az európai villanykörtégyárak kartelljén kívül állott, ezért is 10-15 százalékkal olcsóbban árulhatta gyártmányait. A kartell mindent elkövetett, hogy a gyártást tönkretesse és néhány héttel ezelőtt sikerült is egy külföldi trösztnek a gyár részvény többségét megszerezni és az üzemet beszünttetni.

A csehszlovák-osztrák kereskedelmi szerződés perfektálása. Prágából jelentik: A csehszlovák-osztrák kereskedelmi szerződés valószínűleg november 18-án fogja Benes csehszlovák külügyminiszter és Schürff osztrák kereskedelemügyi miniszter aláírni.

Bécsi marnhavásár. (A Saborsky és Fiala cég jelentése.) Felhajtás volt 2446 darab, ebből 259 darab román áru. Az árak 2000 koronával emelkedtek.

A mai valutapiac

A mai napon tovább erősödött a devizák iránti kereslet. A hínálát azonban tartózkodó. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 38.-36.-, magyar korona 405-415.-, cseh korona 555-558.-, francia frank 990-1000.-, svájci frank 3580-3600, dollár 18100-18500, angol font 855-858, olasz lira 810-815.

Valutapiac november 11-én:

Bukarest. Devizák: Páris 965, Berlin — London 855, Newyork 18200, Róma 790, Zürich 3525 Bécs 2600. Prága 555, Budapest —
Bukarest. Valuták: Napoleon 750.—, márka 4300, leva 125, török lira 102, font sterling 825, francia frank 980, svájci frank 8400, olasz lira 800, drachma 330, dinár 255.—, dollár 18200, langyel márka 3400, osztrák korona 2600, magyar korona 2400 cseh korona 540.
Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 123 1/2.—123 50, Amsterdam 207 60—207 50, Newyork 519 00—519 00 London 2396 50—2400 00, Páris 2740 90—2740 00 Milánó 2240—2242 50, Prága 1545 00—1543 00, Budapest 49 25—49, Belgrád 750 00—750 00, Bukarest 290 00—290 00 Varsó 100 25—99 75, Bécs 73 15—73 10.

SPORT

Reflexiók a Jakobi-naphoz

Legyünk esztudok s valljuk be, hogy többet várunk a Jakobi-naphoz, mint amennyit ténylegesen kaptunk. Az a játékos, aki egész életét a sportnak szentelte, aki a nemzet szívéért való küzdésben szenvedte azt a sérülést, amely tragikus halált okozott, többet érdemel a romániai sporttól. Amilyen szép volt a bukaresti központ intenciója, éppen olyan csunya volt a rendezés készenléte. Mindenki azt hitte — és joggal — hogy legalább a rapra előtte a klubok elvételek és mindenütt vállalkoztak a szerepük legjobbak, hogy tudásuk lejavítsa a hozzájárulásukat a halálosztáreb részbeni reorganizációhoz. Csaklódunk. De vegyük sorrendbe a városokat:

Kolozsvár

Dudához ez a város, ennek publikuma állott a legközelebb, éppen ezért Kolozsvártól mindenki sokat várt. Hogy nem így volt, annak szemtelensége van. Előszörban a rendezés hanyagot maga után sok kivánnivalót. Hogy egyebet ne mondjunk, ha feltérnek több hól yet, hogy a jégyeket előlegesen srusiták, ez maára szép summát juttatott volna a célra. Nem szerveztek meg kellően a kolozsvári kerülethez tartozó vidéki városok programját sem. Például itt van Szamosújvár, a szamosvidéki futballvilág központja, ahol a közönség mindig kellő támogatásban részesíti a Sparta mérkőzéseit, ezen a napon nem jászott senkivel. Ha Dás, amely közvlelen közelében van Szamosújvárnak nem tudott csop tot adni a Sparta részére, Kolozsvárról nagyon olcsón lehetett volna levanni egy sorány, de elég erős máodosozályu együletet. Hasonlóan lehetett volna csle edni a nagyenyedi MTK és a marosújvári Solvay csapatát hozott.

Nagyvárad

Már amikor a tukarasi központ rendelkezése nyilvánosságra jutott, a nagyvárad-i sportvezetők elhatározták, hogy a nap n a Törökvést és a NAC-ot állítják egymással szembe és ez volt a program az utolsó pillanatig. Ekor azonban csunya, kicsi kérdések miatt a NAC visszahúzódtott és így a Törökvést a Bhorulal játszott, ami természetesen nem szolgálta úgy a célt, mint ahogyan azt az eredeti program szolgálta volna. A NAC nem váltotta be azt az ígértet sem, hogy Nagyszalontára megy saját költségén és így inkább pinentette csapatát.

Cseppet sem menti eljárást az az újabb határozat, hogy a helyett a jövő nyár folyamán saját költségén egy vidéki nagyobb csopatot lát vendéglát és ennek a mérkőzésnek teljes bevételét fordítja a célra. A NAC megmentőzőik a nagyszalontai meccs elmaradását illetőleg is és azt mondja, hogy a nagyszalontai csapat fel van függesztve és emiatt nem mérkőzhetett meg vele. Mi nagyon jól ismerjük ezt az ügyet, erre csak az a válaszunk, hogy a kibuvó rossz. A nagyszalontai csapat felfüggesztése lényegtelen anyagi okok miatt történt, s azt könnyen feloldhatták volna.

Arad

Arad eljárását nem tudjuk, dícsérjük-e avagy elítéljük. Az aradi intézőbizottság a Jakobi napot csak elhalasztottnak tekintti és az elbalasztást azal indokolja, hogy az idő annyira előhaladott, hogy nem akart szügyenkezni egy esetleges kevés bevétellel.

Temesvár

Temesvár futball-intézőbizottságának elnöke tudvalevőleg Suciu. Az a Suciu, aki az olimpiai turát nyélbe ütötte és aki jól ismerte az okokat, amelyek elődázák, hogy a Dudi állapotára súlyosabb vált. Éppen ezért azt hittük, hogy itt az alkalom és Suciu megteszi emberi kötelességét. Ekor az a meglepetés ért min-

Izrael & Co.

szücs és szörmedivatáruháza Cluj, Galea Victoriei No 2.

Tekintse meg szörmedivat ujdonságainkat!

Bundák, boák, nappa bőrkabátok és gyermekbundákból nagy választék.

Szörme és fonalfestés!

Ószi ruhákat és bármilyen kelmet a legjobban fest és tisztít "KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
 Telefon 500 CLUJ Telefon 500

Szörme és fonalfestés!

Megnyilt

Strada Saguna No 20.

(Bartha Miklós-utca) Rador 2402

Gárdi

új fényképészeti műterme (Marschalkó-ház)

Szerda
 ket, hogy
 nap megr
 esu nalva
 rületnek
 Amig eni
 érdekéber
 Temesvár
 Suciu elf
 gátás, am
 nak jutna
 fordított
 lozza. Du
 szeghez j
 kezeléséer
 amig 6
 még, Dac
 amikor ha
 A köz
 megtenni
 lépése tém
 Az Ol
 tűzve e n
 fennálló
 a Brasovi
 dás érte
 tekintve,
 álló diff
 enyhíti el
 kezeter
 hoz, hogy
 zött sem
 Brasoviava
 Prága.
 Berlin.
 éves fenná
 közzést rend
 következő:
 3:2. Dél
 SZIN
 Grossv
 ales levegő
 Gyergy
 énekelhet.
 este kezei
 pében a B
 let'o kerü
 előadás vá
 volt. Héttő
 Athansiu
 sorozat) je
 A Tos
 ben tartják
 v.1 és Mar
 tere váltott
 estére a Bo
 esti előadás
 A kimarad
 lesz pótolva
 után. Kéri
 elkertülése
 mára: Pén
 baton 127
 zatszámu je
 érvényesek.
 A M
 Szerda: Boh
 dégját
 helyját
 Csütörtök:
 elősző
 harma
 ére bé
 Péntek: Baj
 Ilona
 fogért
 árak

aphoz

ho-y többet
sit tenyl ga-
ész életét a
ieióért való
amely tra-
a romániai
esti központ
rendels zés
és jogesal —
s e vedélyek
legjobbák,
ljanak a ha-
Csalódtunk.

uma á lott a
minden-i so-
szamt-lan
t maga után
nondjank, ha
et eloleges-n
ttatott volna
a kolozsvári
remjái sem.
osvidéki fut-
indig kellő
éséit, ezen
Dés, amely
ak nem tu-
Kolozsvárról
egy sz-rány,
H-sonlóan
MTK és a

rendelkezése
vez-ók el-
és a NaC-ot
program az
a, kicel sér-
gy a Tó-
szetes nem
sz eredeti
váltotta be
ntára meg-
ntetta csa-

ujabb hatá-
psmán saját
tot lát ven-
vételét for-
egyszalontai
ondja, hogy
e és emiatt
n jól ismer-
unk, hogy
felfüggesz-
rtént, s azt

nk-e avagy
Jakobi napot
eztest ezzel
dott, hogy
a kevés be-

nak előke-
sz olim-
ismerte az
Dudi ál-
et hitták,
zi emberi
ért min-

és
és!

terme
há z)

ket, hogy Suciú nem járult hozzá a Jakobi-
nap megrendezéséhez. Az iudokok gyermeke-
sen málvak. Azt mondja, hogy a temesvári ke-
rületnek van két sportmartirja. Utiz és Rigolo.
Amíg ennek a két játékosnak hozzátartozói
érdeklében nem történik hasonló akció, addig
Temesvár a Jakobi napot nem rendezheti meg.
Suciú elfelejti azt, hogy ez az anyagi támo-
gatás, ami a mérkőzésekből a Dadi édesanyjának
jutna, ez tulajdonképpen a Dadi kezelésére
fordított kiadások részleges megtérítését cé-
lozza. Dadi édesanyja tehát csak ahhoz az ősz-
szeghez jutna hozzá, amit ő ténylegesen Dadi
kezeléséért és ellátásáért egy félévesre keresztül,
amíg ő betegeskedett, kifizetett. Azonkívül
még, Dadi a nemzet színaiért játszott akkor,
amikor halál-okonta sérülését szenvedte.

A központ van hivatva a további lépéseket
megtenni és megállapítani azt, hogy Temesvár
lépése tényleg joges volt-e.

Brassó

Az Olimpia—Brasovia mérkőzés volt ki-
tűzve e napra, azonban az Olimpia egy régóta
fennálló ügyből kifolyólag nem akart játszani
a Brasoviával. Lehet, hogy az Olimpiát bántó-
dás érte a Brasovia részéről, azonban a célt
tekintve, nemes gasztus lett volna tőle a fenn-
álló differenciától eltekinteni. Lényegesen
snyhíti eljárását az, hogy cselekedetével követ-
kezetes maradt egy évvel ezelőtti határozatá-
hoz, hogy tudniillik semmi körülmények kö-
zött sem hajlandó kiállni a zöld gyepen a
Brasoviával szemben.

Külföldi eredmények:

Prága. Spárta—Vacker 4:3.

Berlin. A Deutsche Fussball-Werein haszon-
tűvés fennállásának jubileuma alkalmával körmér-
kőzést rendeztek, melynek elsőnap eredménye a
következő: Észak—Nyugatnémetország válogatott
3:2. Délnémetország—Berlin válogatott 7:2.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Színházi iroda közlése

Grosavescu vendégjátéka. Az erdélyi éles
léles levegő megártott Grosavescunak. Bereket s
ly Gyergyai profeszor tanácsára két napig nem
énekelhet. Nyenformán vendégjátékait pénteken
este kezeli meg, leghíresebb, lezparádásabb szere-
pében a B-jazzék csatijában. Szombaton a Rig-
letto kerül színpadra Jean Athanasiuval. Ez a két
előadás változatlanul úgy marad, ahogy hirdette
volt. Hétfőn Toscait adják Grosavescuval és Jean
Athanasiuval. A Tosca kedd estére váltott (123
sorozat) jegyel érvényesek hétfő estére.

A Tosca hétfői esti előadását premiárebérlet
ben tartják meg. Kedden Bohémélet Grosavescu-
val és Marcus Rittával. A Bohémélet szerda es-
tére váltott (123 sorozat) jegyel érvényesek kedd
estére a Bohémélet előadására. A Bohémélet kedd
esti előadását 34 számú B bérletben tartják meg.
A kimaradt 33 sz. A bérleti előadás a jövő héten
lesz pótolva, két a bérletes előadás lesz egyará-
ntán. Kéri a színház a közönséget, hogy zavarok
elkerülése céljából figyeljen a jegyek sorozatszám-
ára: Pénteken 125 sorozatszámú jegyek. Szom-
baton 127 sorozatszámú jegyek, Hétfőn 122 sor-
ozatszámú jegyek, Kedden 123 sorozatszámú jegyek
érvényesek.

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉRTELTŐ

Szerda: Bohémélet (Grosavescu és Marcus Ritta ven-
dégjátékával. Baranyay Jolán föllépésével. Emelt
helyárakkal. Napi bérlet 80 szám B, sorozat 123.)
Csütörtök: Szemet szemért fogat fogért! (Ujdonlás
először). Utána: Nők iskolája. [A molliére cyklus
harmadik előadása. Rendes helyárakkal. Premi-
ére bérlet 16 szám. Sorozatszám: 124.]
Péntek: Bajazzék. (Grosavescu vendégjátékával. Lévy
Ilona föllépésével. Előtte: Szemet szemért fogat
fogért! [2-odszor. Bérletszűnetben. Emelt hely-
árakkal. Sorozatszám: 125.]

MOZGÓK MŰSORA

SELECT-mozgó. Szerda, nov.
12. Premier. A NIBELUNGOK. A
világhírű német hősköltemény
filmen. Filmre írta Thea Har-
bou, rendezte Fritz Lang. Fő-
szerepben Hanna Ralph és Paul
Richter.

Urania mozgó. Szerda, november 12. Pre-
mier. *Harc a tenger fenekén.* Szenzációs amerikai
kalandor film, 7 felvonásban.

Apoiló Mozgó. Szerda, november 12. Premier.
A szürke egerek. I. rész, 8 felvonás. Szenzációs
amerikai büntető dráma az apacsok életéből. Fő-
szerepben Emilio Ghioni. *Za la Mort.*

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség semmi-
nemű felelősséget nem vállal

A Select mozgó igazgatósága
kéri a tisztelt közönséget,
hogy a Nibelungok film előadá-
sára pontos időben jelenjen
meg. Mivel a film rendkívüli
érdeklődést váltott ki, csak
ugy lehetséges a nagyszámú kö-
zönség kellő elhelyezéséről
gondoskodni, ha mindenki pon-
tosan az előre megállapí-
tott időben veszik kezdetüket.

Neuberger
Zsigmond

„Neuberger Testvérek“ cég seniora jobb-
lőtre szenderüle. 74 éves élt. Egyszerű volt
Nemes volt. Hossza életét családjának, a
munkának és a vallásoságnak szentelte.
Szíve lelkesedett minden nemes gondolatért
és boldog volt, ha embertársain segíthetett.
Megilletődve állunk ravatalánál. Az ő
jóságos lelke, nemes élete, boldog emlé-
ként fog szívünkben örökké élni.

Gyászoljuk tenna a szerető férjét, a jó
apát, nagyapát, sz embert. Élete osupa
jóság volt, ezért nagy a mi fájdalomunk és
pótolhatatlan a veszteségünk.

Temetése hó 12 én szardán d. u. 3
órákor lesz az izr. szertartás szerint a Cal.
Regele Ferdinand 46 számú gyászaházból.
Legyen Teneked békesség és csendes
nyugalmed.

Neuberger Zsigmondné

Lichtenstein Ilonka, feleség

Dr. Biró Gézané

Neuberger Anka, leánya

Székely József; Dr. Biró Géza

vejei

Székely Mariska

és férje Neuberger László

Székely Erzsike

Biró Ferenc, Gábor, György

unokái

Cluj-Kolozsvár, 1924. november hó 10 én

Minden külön értesítés helyett

É R T E S I T É S

Tisztelettel
értesitem a
nagyérdemű vásárló
közönséget
hogy

divatkülönlegességi
áruházamban

őszi és téli
divatujdonságok

beérkeztek.

Schottisch kabát és aljkelmék, velour
és angol bársonyok, mintás maroc-
cainek, arany, ezüst kelmék és csip-
kék, plüschök és caracülök. Toll-
diszek minden szíjben. Butor-
szövegekben óriási választék.

Tisztelettel:

SZABÓ JENŐ

Telefon 4-79 Telefon

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 3-., vastag betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, al ástkeresőknek 30% kedvezmény.

A „Cluj Zsidó Menza Akadémia és Dióköthön“ étkezési helynek megfelelő terméket keres a szükséges mellékkel. Ajánlatok Steinfeld D. szigorlóorvos, Biasini-szálloda címen küldendők. 8115

Teljesen új és használatlan ebédlő és hálószobaherendezés eladó. Cím a kiadóban. 8120

Keresünk december 1-re való belépésre egy nőden izr. vallású fűszer kereskedő segédet román és magyar nyelvismerettel. Ajánlatok kor, eddigi működéséről és fizetési igények megjelölésével kér Deutsch és Geist-cég, Ludosul de Mures (Marosludas) 8116

Berkovitsné Orth. **שרה** vendéglője Oradea-Mara, Str. Nicolai Jorga (Zöldia-ntca) 19. Elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Könyvszükségletét az Új Kelet könyvosztályánál fedezze! Bárhol megjelölt könyvek beszerzését vállaljuk.

Könyvelésben jártas német nyelvtudással, sok évi irodai gyakorlattal, azonnali belépésre állást keres. Leveletet „Könyvelő“ jelígre a kiadóba kér.

Kis külön bejárattal burtozott szoba kiadó Rudolf-ut 13 üzlet. 8128

Könyvelő, német nyelvtudással, több évi irodai gyakorlattal azonnali belépésre állást keres. Megkereséseket 3000 lejigére a kiadóba kér.

Veszek könyveket. Magyar és német nyelvű klasszikusokat, közgazdasági és társadalomtudományi gyűjteményes műveket használt vagy új állapotban veszek. Részletes ajánlatokat árjegyzékkel „Könyvbarát“ címre a kiadóba kérek.

Csemege-lencsét 5 kg-os és máskorban postán küldök, ingyen, csomagó ással. Bartha Arpád Sft, Gheorghe — Sepsiszentgyörgy. 8123

Házasság céljából keresek erősös zsidó családból való szép leányt nagyobb hozománnyal 28 éves jó családból való zsidó érzelmű jó megjelenésű önálló fakesesdő ba átomrészere. Leveletet teljes bizalommal „Record bélyegzőgyár és nyomda Tg.-Mures“ címre kérek. 8125

Zenélők Timisara levele van. 8124

Asszonyvédő! Eztos eredmény ára 60 Lei. Kapható Demeter gyógyszer-tárában a megyeháznál szomban. 7126

Kárpitos és ruha varrónő házakhoz ajánkozik munkára. Cím: Pata-u. 27 Kissnél. 8129

A szárhegyi állomáson egy pár tetű és egy törz találtatott. Átvehető Mandula Hermann Sarghighi jud. Cluj.

Karlsbadból közvetlen importált **porcellán és Steingutedények** éttermi, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt préselt és fuvott üvegarak, támpáruk, demyohn, gyógyszer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerzhetőek: **Ausländer Lajosnál Cluj** Piata M. Viteazul (volt Széchenyi-ter) 39. Telefon 954

Birdessen az Új Keletben!

Személyposta — Gőzhajók

Havre és Szt.-Nazaire-ból
Cuba és Mexiko
New-York és Canada-ba.

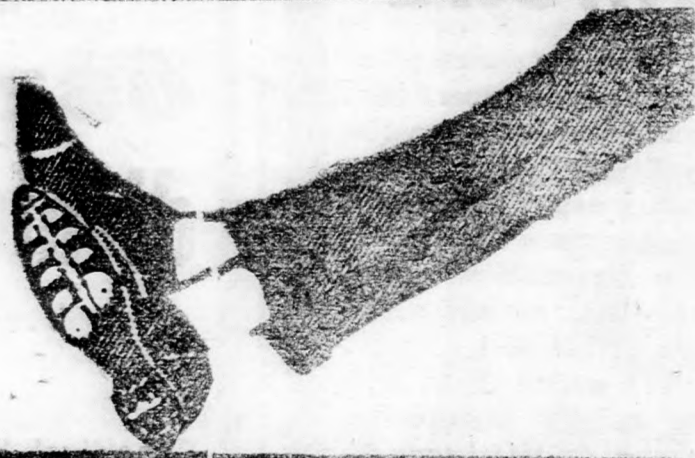
Feloldgositások és jegyek:
„SARNIA“-nál
Bucuresti,
Pasajial Comédia

Borsó sárga fés [Stoek-Füge kiskoszo- reier] 50 kgos zsák ru, új áru
Gyümölcs-iz **שרה** (Marmalade)
Ci rom, mazsola, mandula, hőmozott meggyoró
burtoggyoró, earobe kapható

Lébfiverek cégnél
Cluj, Telefon 471.

Kezdő zsidó fiatal orvost keresek

szép, 21 éves, háziasan nevelt hugona részére. Nővérem hozománya gyanánt azonnal átvehető egy olyan orvosi állást, modernül felszerelt orvosi rendelővel és 4 szobás lakással, jól ellátott házi gazdasággal a komplett férfi ruhátárral, amely havonta minimum 25,000 lejé jövedelmez. Ezen felül némi készpénzt is kaphat. Teljesen szegény, anyagi gondokkal küzdő, de szakmájában elsőrangú fiatal orvoskellényben részesülnek. Csakis teljes című levekre válaszolok. Törizetesen diszkreció biztosítva. Levelek „**Boldoggá akarom tenni**“ jelígre a Radio hirdetési osztálya, Cluj, Str. Reg. Maria 34 sz alá küldendők. 8101

PALMA
kaucsuksarok és talp
ruganyossá és zajtalaná teszi járását, kíméli lábát és cipőjét.
Tartósabb a bőrnél!!!

„AGECO“
R.-T.

CLUJ,
C. Reg. Ferdinand 82.

Gyári lerakatok:

Buhusi posztógyár
Prejmari posztógyár
Sroll pamutárugyár
Stb. stb.

Kémiai osztálya

képviseli a legelsőbb-rangu külföldi (német) vegyészeti gyárakat.

„Ageco“
R.-T.
CLUJ.

Szerkesztő hivatalt és Cluj-Kolozsva. h. Pop. (Bra) Telefon: S. és kiadóh. Zs. N. Sz. A kéziratok szerkesztészendők. Kézadunk

1924 nove

Bibescu

A rom egy igen ves kísértő szemita b... néhány z... templom... a bukarest... Kedves... Romániát... viseli. A... nít meg... rikában é... tatta öke... külön se... egyébként... antiszemita... Romániát... a zsidók... rom hóm... meg ne j... herceg h... nagógába... lakodalma... tással szá... jasi rend... türelmetl... képét és... mellett a...

Bibescu látogatt a zsidók a román... hogy a... erőszak... az ország...

Be ke... hogy Bib... rá, hogy... jó vélem... hogy a b... Bibescu... gató lett... lenül ére... hatjuk e... jon csak... relem ke... nyilatkoz... bescu le... mint a z... a látoga... történelm... kedvéért... olyan na... vélemény... slyuk v... rak, de... Romániá... és milye... dig is a... reknek... rettegés... regát be... ezer rom... És ezek... eítelve e... kor ezal... barátai...

Ezér... eeg erre... leg szép... nyugtae... birnek... nyilatko... gesztusa... nem ele... tatja sz... intézve... befejezv... Bibescu